Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Навчальні екскурсії з географії

(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

_ вибіркова_____

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма _« Географія»

(назва програми)

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Спеціальність 014.07_ Середня освіта (географія)

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____перший бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий)

_____ географічний_____

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____українська_____

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Паламарюк М.Ю., кандидат географічних наук, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://ecogeo.cv.ua/паламарюк-марія-юріївна/
Контактний тел. 0992256650
E-mail:m.palamariuk@chnu.edu.ua

Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Навчальні екскурсії з географії» спрямований на вивчення теоретичних та методичних аспектів екскурсійної діяльності, особливостей створення, організації та проведення природничих екскурсій в школі. При вивченні дисципліни особлива увага звертається на формування важливих фахових навиків та вмінь із застосування методичних прийомів показу та розповіді.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері організації екскурсійної діяльності в школі із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умов недостатності інформації.

Зміст дисципліни «Навчальні екскурсії з географії» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері географічної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Результати навчання. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичні основи екскурсійної діяльності
- ознаки та класифікацію екскурсій
- основні етапи розробки екскурсії
- методичні прийоми показу та розповіді
- особливості природничих екскурсій
- особливості професійної майстерності екскурсовода

вміти:

- складати картки екскурсійних об'єктів та готувати експонати для «портфеля
- екскурсовода»
- розробляти маршрут екскурсії
- планувати, проводити природничі шкільні екскурсій з використанням різноманітних методичних прийомів показу та розповіді, а також особливих прийомів;
- ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії під час природничих шкільних екскурсій;
- вивчати вплив тих чи інших методичних прийомів показу та розповіді на рівень засвоєння учнями навчальної інформації з метою відбору найефективніших з них для подальшого навчального процесу.

Програмні компетентності

Загальні компетентності:

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність до самостійного вивчення нових методів, форм роботи, використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності та підвищення професійної майстерності.

Фахові компетентності:

Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час навчальних екскурсій з географії.

Здатність встановлювати закономірності розміщення, руху, структури, територіальної організації населення та господарства, просторових процесів та форм організації життя людей на глобальному, регіональному на національному рівнях.

Здатність навчити застосовувати географічні знання при вивченні світу, регіону, країни, своєї місцевої, володіння інструментарієм краєзнавчих досліджень в навчальних екскурсіях з географії.

Тематичний план навчальної дисципліни

№	Назва теми
1.	Тема 1. Вступ до курсу. Екскурсознавство як наука
2.	Тема 2. Сутність екскурсії. Функції і ознаки екскурсії. Класифікація екскурсій
3.	Тема 3. Екскурсія як педагогічний процес
4.	Тема 4. Етапи розробки екскурсії
5.	Тема 5. Показ в екскурсії. Методичні прийоми показу
6.	Тема 6. Розповідь в екскурсії. Методичні прийоми розповіді
7.	Тема 7. Професійна майстерність екскурсовода
8.	Тема 8. Методика та техніка проведення екскурсії
9.	Тема 9. Особливості природничих екскурсій
10.	Тема 10. Розробка екскурсії в регіоні

№	**Тематика індивідуальних завдань**
1.	Теоретичні основи екскурсійної діяльності
2.	Ознаки та класифікацію екскурсій
3.	Основні етапи розробки екскурсії
4.	Методичні прийоми показу та розповіді
5.	Особливості природничих екскурсій
6.	Особливості професійної майстерності екскурсовода
7.	Картки екскурсійних об'єктів та підготовка експонатів для «портфеля екскурсовода»
8.	Розробка маршруту екскурсії

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю при вивченні дисципліни: тестові завдання, виконання практичних робіт, захист ІНДЗ.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (розробок, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є іспит, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого екзамену.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни:

- модульні контрольні;
- реферати як форма ІНДЗ;
- виконання практичних робіт;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за шкалою ECTS та національною шкалою

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оціню-вання в системі ECTS	Оцінка за націо-нальною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90 % письмових завдань
89-80	B	4 (добре) зараховано	Студент досить добре володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 65–79% письмових завдань
79-70	C	4 (добре) зараховано	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 65 – 79 % письмових завдань
69-60	D	3 (задовільно) зараховано	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 50 - 54 % письмових завдань

59-50	E	3 (задовільно) зараховано	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 50 - 54 % письмових завдань
49-35	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання Не зараховано	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35 – 49 % письмових завдань
34-1	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом Не зараховано	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1 – 34 % письмових завдань

Підсумкова оцінка (оцінка за іспит) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконані ІНДЗ. Максимальна кількість балів (рейтингова оцінка) становить 100 балів і є сумою оцінок, які може отримати студент за два змістовні модулі (модульне тестування та оцінювання виконаних лабораторних робіт) – 60 балів та підсумковий екзаменаційний модуль - 40. Додатково студент може отримати до 30 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за іспит виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зазначеної шкали оцінювання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
Т № 1	Т № 2	Т № 3	Т № 4	КР	Т № 5	Т № 6	Т № 7-8	КР		
5	5	5	5	10	5	5	10	10	40	100

Т1, Т2 ... Т7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

Бабарицька В. К., Короткова А. Я., Малиновська О. Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство. Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2007. 464 с.

2. Бєлікова М. В., Зайцева В. М. Основи музеєзнавства: навчальний посібник длястудентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2015. 180 с. 3. Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянг, Х. Назаркевич. Львів: "Літопис", 2005. 632 с.

4. Воронина А. В. Организация экскурсионных услуг. Симферополь: СОНАТ, 2008. 200 с. 5. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. К.: Вид-во: Центр навчальної літератури, 2017. 178 с.

6. Горішевський П., Дейнега М., Ковалів М., Мельник В., Рега Н., Оришко С., Соколова О. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник. Івано-Франківськ: Плай, 2005. 64 с.

7. Долженко Г. П. Экскурсионное дело : учеб. пос. 2-е изд., испр. и доп. М.: Март, 2006. 304 с. 8. Емельянов Б. В. Экскурсоведение : учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Сов. спорт, 2002. 216 с.

9. Закон України «Про туризм»: за станом на 25.01.2003 р. Київ: офіційне Парламентське видавництво, 2003. 20 с.

10.Ионина Н. А. Сто великих музеев мира. М.: Вече, 2001. 512 с.

11.Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с.

12. Коваль П. Ф., Алєшугіна Н. О., Андрєєва Г. П., Зеленська О. О., Григор'єва Т.В., Пархоменко О. Г., Дудко В. Б., Михайловський М. О., Бондар С. І. В'їзний туризм. Навчальний посібник: Ніжин: Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. 304 с.

13.Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.

14.Крючков А. Школьный музей: становление и функционирование // Директор школи: наук.- метод. журнал. К., 2004. № 5. С. 71-77.

15.Кулаев К. В. Экскурсионная деятельность: теоретические и методологические основы: монография. М.: Турист, 2004. 96 с.

16.Лобовская Р. А. Использование краеведческих материалов в экскурсиях. Методические рекомендации. М.: ЦРИБ "Турист", 2014. 132 с.

17.Любіцева О. О. Методика розробки турів. Навчальний посібник Київ: Альтепрес, 2003. 104 с.

18.Мальцева Л. В. «Організація екскурсійних послуг» як навчальна дисципліна URL: http://tourlib.net/statti_ukr/malceva2.htm

19.Маньковська Р. Музейництво в Україні / НАН України. Інститут історії України. К., 2000. 140 с.

20.Музеєзнавство (музеєлогія) // Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. К. : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271.

21.Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник. Одеса: Астропринт, 2011. 216 с.

22.Опорний конспект лекцій з дисциплін «Екскурсознавство» «Організація екскурсійних послуг» (для студентів спеціальності 7.050201 – «Менеджмент готельного курортного і туристського сервісу» і 6.050400 – «Туризм») /ХНАМГ, Уклад.: М. М. Поколодна. Х.: ХНАМГ, 2007. 80 с.

23.Організація екскурсійної діяльності. Опорний конспект лекцій. Укл. О.О. Каролоп. К.: КНТЕУ. 2002. 45 с.

24.Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: Посібник / Під ред. В. Великочого, Н. Гасюк. Івано-Франківськ : Плай. 2005. 64 с.

25.Перелік історико-культурних, історико-меморіальних, історико-етнографічних заповідників та музеїв-заповідників в Україні // Культура і життя. 2002. 4 вересня. №31. 26.Прищепа О. П. Основи музеєзнавства. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2006. 104 с. 27.Про музеї та музейну справу. Закон України від 29 червня 1995 р. // Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища. Збірник офіційних документів. К.: Істина, 2002. С. 49-58.

28.Про охорону культурної спадщини. Закон України від 8 червня 2000 р. // Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно історичного середовища. Збірник офіційних документів. К.: Істина, 2002. С. 16-38. 29.Савина Н. В., Горбылева З. М. Экскурсоведение; Уч. пособие. Минск: БГЭУ, 2004. 335 с. 30.Сегіда К. Ю., Мельничук А. А. Екскурсознавство: навчально-методичний посібник для студентів-географів спеціальності «Географія рекреації та туризму». Харків, 2014. 56 с.

31.Тельчаров А. Д. Основы музейного дела. Введение в специальность: курс лекций. М.: Омега-Л, 2015. 184 с.

32.Федорченко В., Костикова О., Дьорова Т. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник. К.: Кондор, 2004.163 с.

33.Чагайда І. М., Грибакова С. В. Екскурсознавство: Навч. посібник. К.: “Кондор”, 2004. 204 с.